

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	3
3.1 Locatiekeuze bedrijventerrein	3
3.2 Probleemstelling	3
3.3 Doel.....	4
3.4 Besluitvorming	4
4. ONTWIKKELING ALTERNATIEVEN.....	6
4.1 Algemeen.....	6
4.2 Ontwikkeling alternatieven.....	6
4.2.1 Indeling, inrichting en ontsluiting en milieuzonering.....	7
4.2.2 Aanleg, realisatie en beheer	7
4.2.3 Flexibiliteit en fasering.....	8
4.2.4 Ontwikkeling thematische invalshoeken	8
4.3 Nulalternatief/referentie.....	9
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	9
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN.....	10
5.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater	10
5.2 Ecologie, landschap en cultuurhistorie	11
5.3 Woon- en leefmilieu	12
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	13
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	13
8. EVALUATIEPROGRAMMA	13
9. VORM EN PRESENTATIE	14
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	14

1. INLEIDING

De gemeente Hoogeveen is van plan een bestemmingsplan vast te stellen voor de inrichting van bedrijventerrein Buitenvaart II met een omvang van 70 á 120 ha. ten zuid oosten van Hoogeveen. De te realiseren locatie van het bedrijventerrein sluit aan bij een reeds in ontwikkeling genomen bedrijventerrein, Buitenvaart I.

Bij brief van 9 december 1999¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Hoogeveense Courant op 8 december 1999².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij in afschrift van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In de tekst van haar advies verwijst de Commissie naar een reactie indien deze;

- informatie bevat waarvan het belangrijk is dat deze in het MER wordt opgenomen;
- informatie bevat die bij het opstellen van het MER nader onderzocht moet worden, zoals kennis over lokale milieuomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven;
- onjuistheden bevat die de Commissie zodanig van belang acht dat zij er in haar advies op in gaat.

Waar nodig vermeldt de Commissie naar welke passages in een reactie zij verwijst. Hoewel de Commissie selectief verwijst naar inspraakreacties, kunnen ook reacties die zij niet in haar advies noemt relevant zijn voor de inhoud van het MER of het besluit.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In het MER voor het bedrijventerrein Buitenvaart II dient met name aandacht te worden besteed aan de volgende punten.

De startnotitie refereert voor de onderbouwing van de locatiekeuze voor Buitenvaart II aan een groot aantal besluiten en informatiebronnen. Doorslaggevend voor de keuze van Buitenvaart II lijkt te zijn geweest de aansluiting op Buitenvaart I en de aanwezige ontsluiting op de N37. Echter deze keuze dient in het MER onderbouwd te worden aan de hand van een toegankelijk vergelijkend overzicht van de criteria waarop de verschillende locaties beoordeeld zijn. Daarbij dienen naast planologische en economische aspecten, expliciet milieuaspecten te worden opgenomen. Bij de motivering voor de locatie Buitenvaart II dient vooral aandacht besteed te worden aan de keuze om allereerst Buitenvaart II te ontwikkelen vóór de oksellocatie A28/N48.

De behoefte aan bedrijventerrein dient niet alleen in een regionaal perspectief geplaatst te worden, waarbij rekening wordt gehouden met lopende initiatieven voor realisatie of uitbreiding van terreinen. Tevens dient de samenhang met de ontwikkeling van de bevolking en de woon- en werkgelegenheid en de ontwikkeling van de beroepsbevolking te worden aangegeven. In het MER zal mede met het oog op de beschrijving van de milieueffecten een zo concreet mogelijk beeld gegeven moeten worden van het type bedrijven dat voor vestiging in aanmerking komt. De omvang van de strategische voorraad dient te worden onderbouwd.

In het MER dient te worden ingegaan op de flexibiliteit in het plan waarmee ingespeeld kan worden op veranderende behoeften aan bedrijventerreinen. Daarbij dient aangegeven te worden op welke wijze de fasering van aanleg en uitgifte zowel in ruimte als in tijd zal plaatsvinden met daarbij horende gevolgen als braakliggen van grond.

De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van alternatieven thematische invalshoeken te hanteren, zoals één waarbij natuur en landschap centraal staat en één waarbij maximale aandacht wordt besteed aan harde milieuaspecten. Met behulp van expliciet vermelde weging van de gehanteerde criteria kan vervolgens een voorkeursalternatief met meest milieuvriendelijk alternatief worden geformuleerd.

Voor de beschrijving van de milieueffecten wordt speciale aandacht gevraagd voor de hinder in de woonkern Hollandse Veld.

Op deze en andere punten wordt in de navolgende hoofdstukken nader ingegaan.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Locatiekeuze bedrijventerrein

De startnotitie refereert voor de onderbouwing van de locatiekeuze voor Buitenvaart II aan een groot aantal besluiten en informatiebronnen⁵. Doorslaggevend voor de keuze Buitenvaart II lijkt te zijn geweest de aansluiting op Buitenvaart I en de aanwezige ontsluiting op de N37. Echter deze keuze dient in het MER onderbouwd te worden aan de hand van een toegankelijk vergelijkend overzicht van de criteria waarop de verschillende locaties beoordeeld zijn. Daarbij dienen naast planologische en economische aspecten, expliciet milieuaspecten te worden opgenomen. Bij de motivering voor de locatie Buitenvaart II dient vooral aandacht besteed te worden aan de keuze om allereerst Buitenvaart II te ontwikkelen vóór de oksellocatie A28/N48⁶.

3.2 Probleemstelling

In de startnotitie wordt een aanzienlijke behoefte aan nieuw bedrijventerrein gesignaleerd. In het MER dient een kwalitatieve en kwantitatieve onderbouwing (met bandbreedte) van de behoefte vanuit een regionaal perspectief te worden gegeven. Daarbij dient rekening te worden gehouden met lopende initiatieven voor realisatie of uitbreiding van terreinen. Een toetst moet plaatsvinden aan de behoefte-raming in het POP (tot 2015: 425 ha) en aan de recente cijfers van de bedrijfsmonitor van het CPB waaruit blijkt dat er in 2010 in Drenthe een overschot aan bedrijventerreinen zal zijn, terwijl een tekort ontstaat aan kantoren⁷. Aangegeven dient te worden in hoeverre de behoefte aan nieuwe hectaren kan worden verminderd door gebruik te maken van bestaande, tot bedrijventerrein bestemde, maar niet gebruikte gebieden (braakliggende delen) of door herstructurering van de bestaande terreinen. Tevens dient te worden aangegeven in hoeverre herstructurering van bestaande terreinen kan leiden tot verdichting en efficiënter ruimtegebruik. Van belang is aan te geven in hoeverre de ruimtebehoefte aansluit op de prognoses van de beroepsbevolking en in hoeverre de te vestigen bedrijven afhankelijk zullen worden van pendel van buitenaf.

Buitenvaart II heeft volgens het locatiebeleid van het rijk een C-profiel, hetgeen inhoudt dat de bereikbaarheid over de weg goed is maar dat de ontsluiting per openbaar vervoer slecht is. Conform dit beleid dat gericht is op beperking van onnodige automobiliteit mogen zich op dergelijke C-locaties alleen bedrijven vestigen die voldoen aan het 'C-profiel': bedrijvigheid met een hoge zakelijke autoafhankelijkheid, een groot belang bij vervoer over de weg en een lage arbeids- en bezoekersintensiteit. In het MER dient te worden aan-

---

⁵ Bij de inhoud van de studies waarin in de startnotitie naar wordt verwezen merkt de Commissie het volgende op. De Locatiekeuzestudie woningbouw Hogeveen is gericht op een locatiekeuze voor woningbouw. De resultaten kunnen niet zonder meer worden doorgetrokken naar bedrijventerreinen. Met name de effecten van een bedrijventerrein op de wijde omgeving, de visuele belasting ervan en de verkeersgenererende werking zijn niet vergelijkbaar met een woonwijk.

⁶ Zie de inspraakreactie nr. 1, Bijlage 4.

⁷ Zie de inspraakreactie van de Milieufederatie Drenthe (Bijlage 4, nr.4)

gegeven hoe dit C-profiel zich verhoudt tot het type bedrijven dat de gemeente wenst aan te trekken⁸.

Onderbouwd dient te worden welke bruto/netto verhouding wordt gehanteerd. Tevens dient de omvang van de strategische reserve (ijzeren voorraad) te worden onderbouwd.

De milieueffecten zijn in belangrijke mate afhankelijk van het type bedrijven dat zich op het terrein zal vestigen. In de startnotitie wordt aangegeven dat vestiging van categorie 5 bedrijven wordt uitgesloten. Daarbij wordt tevens gemeld dat de gemeente een eigen categorie-indeling hanteert. Uit mondelinge informatie van de initiatiefnemer heeft de Commissie inmiddels begrepen dat gewerkt zal worden met een positieve lijst van toe te laten bedrijven. In het MER moet aangegeven worden welke bedrijfstypen op welke delen van het terrein worden toegestaan dan wel uitgesloten. De toegepaste milieuzonering moet er blijk van geven dat rekening gehouden is met de gevoelige diverse omgevingstypen in de directe omgeving van het terrein⁹.

De Commissie adviseert in het MER inzicht te geven in het gronduitgiftebeleid dat op basis van de bestemmingsplanregeling en de opgenomen bedrijvenlijst voor dit bedrijventerrein zal worden gehanteerd. Duidelijk moet worden gemaakt welke criteria voor het toelatingsbeleid en de handhaving worden gesteld.

3.3 Doel

In het MER dient beschreven te worden wat wordt beoogd met de realisatie van het bedrijventerrein. Deze doelstelling dient breder opgevat te worden dan in de startnotitie verwoord. Zo zal aangegeven moeten worden in welke mate werkgelegenheidsdoelen aan de orde zijn en in hoeverre hervestiging van industrieën vanuit andere locaties in de omgeving van Hoogeveen aan de orde is.

De startnotitie beschrijft ambities en doelstellingen op bestemmingsplanniveau. Uit deze ambities en doelstellingen dienen concrete criteria te worden afgeleid waaraan de voorgenomen activiteit en de alternatieven kunnen worden getoetst. Daarbij dient dus ingegaan te worden op de vraag wanneer een ambitieniveau of doelstelling voor 100% wordt gehaald.

3.4 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij de voorgenomen activiteit. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. De 'hardheid' van de verschillende randvoorwaarden en de bestuurlijke status van nota's dienen in het MER te worden vermeld.

---

⁸ Zie ook bijlage 4, inspraakreactie nr. 8.

⁹ In de inspraakreactie nr. 1 (Bijlage 4) wordt er ten onrechte van uitgegaan dat bij vestiging van categorie 4 bedrijven sprake is van opslag van zwaar giftige stoffen. Dit is echter niet per definitie het geval.

Ingegaan dient te worden op:

- het Bestemmingsplan Buitenvaart I en in hoeverre deze sturend is voor de inrichting van Buitenvaart II;
- de besluitvorming rond verbreding van de A37;
- besluitvorming over de nieuwe woningbouw locatie Hollandseveld West¹⁰;
- besluitvorming over het doortrekken van de Cramerweg.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen zoals bijvoorbeeld bodembeschermingsgebieden, stiltegebieden, waardevolle cultuurlandschappen, onderdelen van de ecologische hoofdstructuur, of gebieden die vallen onder de Boswet. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven. Daarbij hoort in ieder geval de ecologische verbindingzone ten zuiden van het plangebied.

Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven¹¹ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld ten behoeve van het vaststellen van een bestemmingsplan door de gemeenteraad van Hoogeveen. Daarnaast dient te worden beschreven welke procedure en welk tijdpad wordt doorlopen en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

---

¹⁰ Zie ook de inspraakreactie van de Vereniging Hollandseveld (bijlage 4, nr.2), waarin een mogelijke blokkade van de ontwikkeling van Hollandse Veld West door het initiatief wordt aangegeven.

¹¹ Zie ook hoofdstuk 5 van dit advies

4. ONTWIKKELING ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het verdient aanbeveling om bij de beschrijving onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer). Aangegeven moet worden of er onherroepelijke ingrepen worden gedaan (vergravingen, waterhuishouding etc.) welke de abiotische grondslag definitief vernietigen.

De keuze van de alternatieven en varianten moet worden gemotiveerd. In het MER zijn vooral de milieuelementen voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven.

In het MER dienen naast het voorkeursalternatief in ieder geval een meest milieuvriendelijke alternatief en een nulalternatief (referentie) te worden beschreven. Het voorkeursalternatief kan samenvallen met het meest milieuvriendelijke alternatief.

4.2 Ontwikkeling alternatieven

De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van alternatieven thematische invalshoeken te hanteren, zoals één waarbij natuur en landschap centraal staat en één waarbij maximale aandacht wordt besteed aan harde milieuaspecten, als zo laag mogelijke emissies, laag energieverbruik en lage (auto)mobiliteit. Deze thematische invalshoeken kunnen geïllustreerd worden met kaartbeelden. Daarmee wordt zichtbaar gemaakt wat de gevolgen voor de inrichting van het terrein zijn wanneer een dergelijk thema centraal wordt gesteld.¹² Met behulp van expliciet vermelde weging van de gehanteerde criteria kan vervolgens een voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief worden geformuleerd.

Allereerst worden in onderstaande subparagraaf de belangrijkste aanknopingspunten voor de ontwikkeling van de alternatieven aangegeven, namelijk:

- indeling, inrichting, ontsluiting en milieuzonering;
- aanleg, realisatie en beheer;
- flexibiliteit en fasering.

Vervolgens worden deze gerangschikt naar twee mogelijke thematische invalshoeken, namelijk natuur/landschap en harde milieuaspecten.

---

¹² Deze benadering sluit aan bij de benadering met kaartbeelden, zoals gepresenteerd in het MER de Wieken/Vinkenhoeve, waarbij structuurplancontouren zijn beschreven met respectievelijk landschap, natuur en cultuurhistorie als hoogste prioriteit.

4.2.1

Indeling, inrichting en ontsluiting en milieuzonering

Indeling en inrichting

- de verdeling openbare ruimte - uitgeefbare ruimte;
- de verdeling gebouwd - verhard - groen - water;
- de mogelijkheden voor combinaties van wonen en werken;
- behoefteraming met betrekking tot het aantal te realiseren arbeidsplaatsen per hectare (eventueel gedifferentieerd naar type terrein);
- de aanwezigheid van ruimtelijke elementen en structuren, zoals bebouwing, wegen, verkaveling en landschappelijke elementen.

Ontsluiting van het bedrijventerrein

Bij de beschrijving van het voornemen moet inzicht worden gegeven in:

- de ontsluiting en toegankelijkheid van het bedrijventerrein via de weg (bereikbaarheid);
- de hoeveelheid personen- en vrachtverkeer (onderscheiden naar vervoerwijze) die door de activiteit ontstaat en de wegen of routes waarvan dit verkeer gebruik zal maken¹³;
- de invloed van het bedrijventerrein op bestaande of nieuwe ontsluitende wegen (intensiteiten, congestie);
- de mogelijkheden voor logistiek management, waaronder georganiseerd bedrijfsvervoer, vervoermanagement etc. (globaal), mede in relatie tot de interne wegenstructuur en het bestaande wegennet; en mogelijke plannen voor een transferium bij de aansluiting met de N37;
- de mogelijkheden voor een goede openbaar vervoerontsluiting;
- fasering van de openbaar vervoerontsluiting;
- de ontsluitingsstructuur voor langzaam verkeer (directheid, aantrekkelijkheid, veiligheid) van zowel interne routes als de aansluiting op het bestaande fietsroutenet mede in relatie tot het ten zuidoosten van Hoogeveen gelegen recreatiegebied Schoonhoven.

Milieuzonering

Door middel van zonering dient een contour rondom het terrein te worden bepaald waarbuiten geen hinder vanuit een bepaald aspect (bijvoorbeeld geluid, externe veiligheid, stank) mag optreden. Vervolgens dient te worden bepaald op welke delen van het terrein welke categorieën van bedrijvigheid zullen worden toegelaten, in verband met de hinder die zij veroorzaken. De zonering dient mede afhankelijk te worden gesteld aan de te ontwikkelen groenstructuren en de natuurwaarden die daarin worden nagestreefd.

4.2.2

Aanleg, realisatie en beheer

Bij de beschrijving van het voornemen dient aandacht besteed te worden aan de volgende punten:

- de waterhuishoudkundige inrichting (ontwatering en afwatering in relatie met de wijze van bouwrijp maken);
- de wijze waarop gestreefd wordt naar een duurzaam watersysteem waarbij opvang, behandeling en wijze van afvoer van afvalwater en gescheiden op-

---

¹³ De wijze waarop de prognoses zijn gemaakt dient in het MER (bijlage) te worden aangegeven.

vang, retentie en infiltratie van schoon hemelwater belangrijke aandachtspunten zijn. Een noodzakelijke voorwaarde bij het maximaliseren van de infiltratie, is dat de kwaliteit van het infiltrerende water wordt beschermd en dat belasting van het grondwater vanuit het bedrijventerrein wordt voorkomen;

- de wijze waarop invulling wordt gegeven aan duurzaamheid op het punt van ruimtegebruik, energie en afval;
- de functie van de bufferzone(s). Het MER zal moeten aangeven welke natuurdoelen nagestreefd worden en welke abiotische voorwaarden daarbij gelden;
- de mate van vergravingen en ophogingen. Daarbij dient ook te worden aangegeven op welke wijze duurzaam grondstoffengebruik (grondbalans, herkomst ophoogzand, bouwmaterialen en materialen in de grond- weg- en waterbouw) zal worden bevorderd;
- de beheersorganisatie voor het terrein met het oog op aanleg en onderhoud van collectieve voorzieningen en bufferzones.

4.2.3 Flexibiliteit en fasering

Bij de beschrijving van het voornemen dient aangegeven te worden:

- de flexibiliteit in het plan, waaronder wordt verstaan het vermogen om zonder aanzienlijke gevolgen voor het milieu tijdens de planfase, de gebruiksfase of de beheersfase in te spelen op veranderende maatschappelijke en economische behoeften. Daarbij dient te worden aangegeven in hoeverre de gekozen structuur (ontsluiting, water, groen, uit te geven terreinen) geschikt is om wijzigingen in de genoemde behoeften, met minimalisering van gebruik van energie, water en grondstoffen en beslag op schaarse en ecologische waardevolle ruimte, op te vangen;
- op welke wijze de fasering van aanleg en uitgifte zowel in ruimte als in tijd zal plaatsvinden met daarbij horende gevolgen als braakliggen van grond. Aangegeven dient te worden hoe wordt omgegaan met het opnemen van een strategische voorraad in het inrichtingsplan. Indien namelijk reservruimte wordt ontwikkeld die door veranderende omstandigheden niet nodig zijn, kan dit onomkeerbare gevolgen hebben voor landschap, natuur en milieu.

4.2.4 Ontwikkeling thematische invalshoeken

Bij de thematische invalshoek **natuur en landschap** denkt de Commissie aan combinatie van de volgende bouwstenen:

- 1) de inpassing van het bedrijventerrein in het landschap in samenhang met de ontwikkeling van natuur- en landschapselementen op het bedrijventerrein. Dit kan bijvoorbeeld door landschappelijke (en mogelijk tevens recreatief te gebruiken) geleidingszones, ecologische verbindingszones, natte elementen, houtopstanden en dergelijke. De Commissie adviseert met name te variëren op de omvang, aard en vormgeving van groene elementen binnen en aan de rand van het bedrijventerrein;
- 2) aantrekkelijke routes door het gebied richting recreatie- en groengebieden; het voorkomen van barrières, bijvoorbeeld door een extra fietsverbinding over de Hoogeveense vaart;

- 3) de functie van de bufferzone(s); de ontwikkeling van natuurelementen zoals bijvoorbeeld vijvers en/of sloten met flauwe taluds, hooiland en extensief beheerd grasland, het inrichten van moerasstroken als helofytenfilter, het aanbrengen van kleine opgaande elementen et cetera;
- 4) varianten voor de maximale bouwhoogten aan de randen van het terrein in verband met landschappelijke inpassing.

Bij de thematische invalshoek **harde milieuaspecten** denkt de Commissie aan combinatie van de volgende bouwstenen:

- 1) de situering van verschillende bedrijfstypen op het terrein in verband met hinderaspecten (geluid, geur, verkeersaantrekkende werking);
- 2) mogelijkheden voor collectief en openbaar vervoer;
- 3) het gebruik van de geluidzone van de rijksweg voor bedrijventerrein uit het oogpunt van zuinig ruimtegebruik;
- 4) de wijze van bouwrijp maken en de waterhuishoudkundige inrichting van het bedrijventerrein (aanpassing peilbeheer en/of partiele of integrale op-hoging van het terrein) gericht op zo weinig mogelijk vergravingen;
- 5) maximale infiltratie en retentie van (hemel)water.

4.3 Nulalternatief/referentie

Indien het nulalternatief naar de mening van de initiatiefnemer geen reëel alternatief is, dient dit in het MER te worden beargumenteerd. In dat geval kan in het MER worden volstaan met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling als referentie voor de beschrijving van de milieugevolgen.

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

De Commissie vraagt bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief aandacht voor:

- minimalisering van de hinder en het gevaar als gevolg van de bedrijfsactiviteiten en het verkeer voor bestaande en toekomstige omringende woongebieden (met name Hollandseveld);
- mogelijkheden voor synergie met betrekking tot energie en afval;
- aanleg, inrichting en gebruik van bedrijventerrein op een zodanige wijze dat (blijvende) veranderingen in grondwaterstanden en grondwaterstromingen in nabijgelegen gevoelige gebieden voorkomen of beperkt worden;
- een optimale benutting van de mogelijkheden voor ontwikkeling of versterking van natuur op en rondom het terrein;
- minimalisering van het gebruik van water en grondstoffen;
- minimaliseren van het ruimtebeslag door te werken met compacte bouwvormen, een gunstige netto/bruto verhouding, optimale milieuzonering en een minimale ijzeren voorraad;
- de mogelijkheden voor het toepassen van principes van industriële ecologie;
- maximale inzet op vervoer- en logistiekmanagement, openbaar vervoer en langzaam verkeer;
- zo mogelijk minimaliseren van pendelstromen;
- een zorgvuldige landschappelijke inpassing en vormgeving van bebouwing en openbare ruimte.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling de toekomstige ontwikkeling van het milieu verstaan, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Indien niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen woningen, gevoelige gebieden en objecten, zoals kwetsbare ecosystemen, landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle elementen.

Milieugevolgen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed;
- behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven;
- aangegeven moet worden of effecten tijdelijk of permanent zijn;
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten of de mate waarin effecten optreden moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case scenario' worden gebruikt;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral moet aandacht worden besteed aan die effecten die per alternatief verschillen of effecten die de gestelde normen (bijna) overschrijden;
- minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd;
- cumulatie van effecten, zoals met de effecten van bedrijvigheid op Buitenvaart I en (toename van) verkeer op de A37 en de Cramerweg.

5.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- het bodemgebruik, de bodemopbouw en de bodemeigenschappen (kwaliteit);

- locaties waar sprake is van bodemverontreiniging en de saneringsnoodzaak hiervan;
- de geohydrologische gesteldheid, met name de grondwaterstanden, en de grondwaterstromingssituatie;
- locaties waar grondwateronttrekking plaatsvindt;
- het stromingspatroon en de kwaliteit van het oppervlaktewater;
- het reliëf.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in de gevolgen voor:

- de bodemsamenstelling en het reliëf;
- de kwaliteit en het stromingspatroon van grondwater;
- de kwaliteit en stromingspatroon van het oppervlaktewater.

5.2 Ecologie, landschap en cultuurhistorie

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht gegeven te worden in:

- de verspreiding van (half) natuurlijke levensgemeenschappen/ecotopen in combinatie met een beschrijving van hun ecologische kwaliteit;
- het voorkomen van rode lijst-soorten en/of indicatorsoorten, zowel wat dieren als planten betreft;
- de ecologische structuur die uit de hierboven genoemde elementen is opgebouwd, en de ruimtelijke relaties tussen deze elementen in de vorm van ecologische verbinding en grond- en oppervlaktewaterrelaties. Deze ecologische structuur kan worden beschreven in de vorm van een landschapsecologische systeemanalyse; Daarbij dient aandacht besteed te worden aan de relatie van het plangebied met het nabij gelegen relatienotagebied en met ecologische verbindingszones;
- de visueel-ruimtelijke kenmerken zoals verkavelingspatronen, landschappelijke structuren, begroeiing, reliëf en dergelijke;
- de historisch-geografische (oude boerderijen, oorspronkelijke verkaveling, monumenten) en archeologisch waardevolle objecten en patronen.

Bovenstaande informatie dient ondersteund te worden met kaartmateriaal.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- de effecten op het landschapsecologisch systeem als gevolg van ruimtebeslag, verdroging of juist vernatting, emissies van stoffen, geluid en licht en het versterken van de ecologische verbindingen met de omgeving;
- de landschappelijke gevolgen (visueel, structuren) van de voorgenomen activiteit (door middel van aanzichtstekeningen, fotomontages, en dergelijke);
- de gevolgen voor bestaande historisch geografische en archeologisch waardevolle objecten en patronen.

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- het aantal woningen met een geluidbelasting boven de 50, 55 dB(A) (industrielawaai en verkeerslawaai¹⁴);
- het geluidbelast oppervlak recreatie- en natuurgebied boven de 45 c.q. 40 dB(A);
- de zonerings rond het industrieterrein;
- de huidige luchtkwaliteit (geur, stof);
- de huidige knelpunten ten aanzien van de verkeersveiligheid, externe veiligheid en/of sociale veiligheid.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- de gevolgen van toename van het wegverkeer en de gevolgen van industriële activiteiten voor de geluidhinder (aantallen gehinderden, geluidbelast oppervlak en geluidsbelasting op (bestaande en toekomstige) woningen);
- de gebieden waarin cumulatie van verschillende geluidbronnen optreedt; de geluidkwaliteit nu, autonoom en van de alternatieven dient te worden weergegeven door cumulatie van de verschillende categorieën geluidbronnen zoals omschreven in de publicatiereeks DGM, verstoring 4a, van september 1993 om te zetten in een milieukwaliteitsmaat;
- de emissies (inclusief geur en stof) naar de lucht door industriële activiteiten¹⁵ en verkeer en de gevolgen hiervan voor de luchtkwaliteit;
- de geluids-, trilling- en stofoverlast in de aanlegfase;
- de toename of afname van de verkeersveiligheid, externe veiligheid en sociale veiligheid¹⁶;
- het te amoveren aantal woningen en landbouwbedrijven en de mogelijkheden tot herhuisvesting;
- effect op bestaande recreatieve routes door het gebied en de mogelijkheid voor realisering van nieuwe aantrekkelijke routes;
- welke mitigerende maatregelen moeten worden getroffen om het woon- en leefmilieu voor de bewoners van de bedrijfswoningen te waarborgen?

De effecten op de kern Hollandseveld dienen daarbij nadrukkelijk in beeld gebracht te worden. Mogelijke effecten op de ontwikkelingsmogelijkheden van de kern dienen tevens te worden beschreven.

---

¹⁴ Dit zijn achtereenvolgens de voorkeurswaarde industrielawaai voor bestaande woningen en de maximale ontheffing industrielawaai voor geprojecteerde of nieuw te projecteren woningen.

¹⁵ Ga, indien nog niet bekend is hoe het terrein zal worden ingevuld, uit van een invulling met bedrijven van de hindercategorie die op het betreffende terreingedeelte zal worden toegestaan.

¹⁶ Beschrijf sociaal onveilige routes en het potentiële gebruik ervan.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

De Commissie beveelt aan bij de verschillende varianten en alternatieven ook een indicatie van de kosten te geven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

De gemeente Hoogeveen moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat de gemeente in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft. Het is denkbaar dat de gemeente hierbij aansluiting zoekt op een regulier systeem van gemeentelijke milieumonitoring.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, alle topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda te gebruiken;
- ook met behulp van verbeeldingen in de vorm van fotomontages, schetsen en collages een indruk te geven van de beoogde inrichting.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het meest milieuvriendelijke alternatief;
- belangrijke leemten in kennis.